

Stanislava Nováková

Další čtení z červenohlotecké kroniky

Lesní Sýkora pokračuje ve svém líčení válečného lesního hospodaření až do konce roku 1944. Zápisy končí modlitbou za záchranu všeho, co dosud bylo vytvořeno lidskou rukou. Nebylo divu – východní fronta se blížila.

Dovětek ke kronice, tedy rok 1945, je psán již jinou rukou. V měsíci květnu je zapsáno: „Dne 5. května 1945 den povstání českého lidu. Zde se v tento den dle výpovědí zaměstnanců ničeho nepřipravovalo. Dne 9. května přijela Rudá armáda. Do Červené Lhoty dle výpovědí bývalých zaměstnanců dostali se ve dvě hodiny odpoledne. Dne 12. května byl bývalý majitel Schönburg evakuován. Bývalý správce Josef Nerada a lesní Sýkora odvezeni vojínou Rudé armády a v lese za Tučapy zastřeleni. Dne 15. května dosazena národní správa. Národním správcem jmenován Josef Fuxa, lesní hajný z polesí Drahoňov velkostatku Kamenice. Učiněny byly veškeré záznamy inventáře. Bývalý šafář Návara se odstěhoval do pohraničí. S ním odešli i dřívější zaměstnanci velkostatku Pickové, Chadim, Lašťovka. Majetek bývalého správce byl rozebrán.

Červen 1945. Dne 15. června dosazen od ONV Kamenice nad Lipou do Červené Lhoty účetní Nedorost. Dodávka mléka dle sdělení mlékárny z Deštné stoupla o 220 procent. Provedena

sklizeň senoseče. Rudá armáda odvádí dobytek za účelem zásobování. Naše sbory SNB provádí očišťovací akce od Němců, zrádců a kolaborantů. Dne 30. června pro nás smutný den. Do zámku přišli dva důstojníci – nadporučík a poručík, jeden seržant Rudé armády a nařídili z příkazu ruského vojenského velitelství úplnou konfiskaci zámku po německém šlechtici.

Dne 12. července přijela dvě velká auta Rudé armády a odváží věci. Postele, matrace, křesla, prádlo, kožichy, boty, obrazy, co se jim zalíbí. Druhý den přijíždí jedno auto a kapitán Rudé armády na motorce. S ním ze Soběslavi, kde Rudá armáda byla ubytována, český partyzán. Bylo jim dle sdělení řečeno, že v zámku jest poklad. Pan Drkoč jest poháněn po sklepích. Zazděné místo jest otevřeno a Rusové nakládají. Jednu kazetu zlatého příboru si vzal kapitán Rudé armády pro sebe. Rusové odváží za účelem zásobování dobytek. Voláme SNB a ONV. Nikdo však do věcí nezasahuje. Jsme tu zcela opuštěni. Zabránit sami nemůžeme. Pan správce Fuxa jest Rudou armádou vyslýchán a odvážen. Přichází pěšky zpět z Tučap. Do červenohloteckého zámku má přijít k ubytování 400 lidí Rudé armády. Hlášeno ONV Kamenice, Vojenskému velitelství do Tábora“.

Tyto smutné řádky kroniky jsou dokladem, jaké nenahraditelné ztráty uměleckých památek naše země utrpěla hlavně po válce. I když – co jsou tyto ztráty ve srovnání s miliony zmařených lidských životů, s bolestí a utrpením, které přinesla druhá světová válka?

Pavel Koblasa

Výtah ze sčítání lidu pro Pejdlova Rosičku

Malebná víska Rosička (pro přiblížení označovaná jako Pejdlova Rosička, neboť se blízko ní nacházejí Hadravova Rosička a Malá Rosička), ležící severovýchodním směrem od Jarošova nad Nežárkou, na říčce Žirovničce pod Hodovým vrchem, se poprvé v historii objevuje k roku 1564 v důchodenských účtech hradeckého panství. Po celou dobu až do zániku poddanství příslušela k panství Jindřichův Hradec, kde byla stejně jako Matějovec a Kruplov jedním z nejmenších sídel. V době novější se stala spolu s Nekrasínem osadou obce Hostějoves (též Hostějovec, Hostějoves), nyní patří obcí i farou k Jarošovu a trvale tu žije pouhých dvanáct obyvatel. V Rosičce se přímo nad říčkou nachází opevněný statek, někdy se o něm nesprávně hovoří jako o tvrzi. Prvním známým sedlákem, kterému patřila tato dominantní usedlost, byl Matěj Pejdl (+1599), po něm následovali Jiřík (+1621), Havel (+1650), Pavel (+1671).

Oficiální sčítání lidu, když opomeneme různé lokální soupisy obyvatel pořizované za hrabat Černínů, začalo v roce 1857, a poté pokračovalo vždy přibližně po deseti letech, tzn. 1869, 1880, 1890, 1900, 1910, 1921, 1930 atd. Okresní archiv v Jindřichově Hradci je jednou z mála institucí v jižních Čechách, kde se dochovaly sčítací fascikly pro většinu zdejších obcí již od roku 1869. Pro Rosičku máme z dob existence habsburské monarchie sčítací operáty z let 1869-1910, jimiž se nyní budeme zabývat.

Z nejstaršího dochovaného sčítání (1869) vyplývá, že Rosička měla devět domů, v nichž bydlelo

84 osob. Jako hospodáři se připomínají Václav Pejdl (gruntovník, čp. 1), Matěj Pikhart (domkář, čp. 2), Jan Pikhart (gruntovník, čp. 4), František Kadlec (domkář, čp. 5), František Hauser (rolník, čp. 6), Jan Vacek (rolník, čp. 7), Kateřina Koudelková (chalupnice, čp. 8) a Martin Kubíček (domkář, čp. 9). Dospělí obyvatelé Rosičky se živili převážně zemědělstvím, zároveň se připomíná jeden pumpař, jeden voják u dělostřelectva, tři zedníci, pět tkalců. Někteří z místních odešli v této době za prací do Žirovnice, Německé Radouně, J. Hradce, Hostějvsi, Nekrasína, ale i do Rakous, Slezska anebo do vzdálené severní Ameriky.

V roce 1880 v Rosičce stálo devět domů, jejichž majiteli anebo pachtýři byli Martin Šívr (čp. 1), František Pikhart (2), Jan Pikhart (4), František Kadlec (5), Vojtěch Hauser (6), Jan Vacek (7), Martin Kubíček (9 – samota „u Koláře“). V číslech 3 a 8 bydleli nádeníci. Situace zůstávala stejná i v roce 1890, o deset let později se vystřídali držitelé jen u domů čp. 4 (Václav Pikhart) a čp. 9 (Josef Kapek). Při posledním sčítání lidu provedeném za monarchie, tj. v roce 1910, žilo v naší Rosičce celkem 61 obyvatel a jako vlastníci objektů v osadě jsou uvedeni: čp. 1 - Martin Šívr (*2.11.1848 Rosička), čp. 2 - Jan Vokuš (*25.12.1875 Rosička), čp. 3 - obec (bydlel zde obecní hajný Antonín Šívr, *11.6.1863 Rosička), čp. 4 - Václav Pikhart (*25. 9. 1858 Rosička), čp. 5 – Vojtěch Kadlec (*22.4.1861 Rosička), čp. 6 – Vojtěch Houser (*23.4.1853 Rosička), čp. 7 – František Vacek (*29.11.1865 Rosička), čp. 8 – Matěj Škoda (*13.2.1877 Bednárec), čp. 9 – Barbora Kapková (*4.12.1851 Rosička). Z evidenčních materiálů se také dozvídáme, že v osadě se nacházelo 7 koní, 73 krav, 18 prasat, 4 kozy, 217 slepic, 8 hus a 5 úlů.

Prameny:

Koblasa, Pavel: Jindřichohradecké panství ve světle prvních písemných zmínek. Rodopisná revue, 2001, č. 4.

OA J. Hradec, OÚ J. Hradec, Sčítání lidu - Hostějves, 1869-1910, č. fasc. 5, 27, 43, 65 a 99.

SOA J. Hradec, Vs J. Hradec, Pozemková kniha panství, č. 234 a 235.

Literární okénko

V roce 2001 vydal Richard Hanslovský 272stránkovou knihu s názvem „Dörfer an der südböhmischen Sprachgrenze (Zum Beispiel Wenkerschlag)“, která nám přibližuje dějiny Dolní Radouně, původně Německé Radouně neboli Wenkerschlag. Kromě vlastní historie vsi se autor obsáhle zabývá osudy jednotlivých usedlostí, neschází kupříkladu ani dějiny školy, kostela, hasičského sboru, rybníků, nedalekého černínského dvora Drahýška, soupisy starostů, výpisy z panských urbářů atd. Na konci objemné publikace jsou uvedeny použité prameny a literatura.

Z našeho kraje

Malebné městečko Počátky se připomíná již v druhé polovině 13. století, kdy patřilo příbuzným Závaš z Falkenštejna. Roku 1389 je získali páni z Hradce, kteří Počátky v roce 1564 přičlenili k žirovnickému panství. Jeho dalšími majiteli byli Slavatové a od roku 1693 Šternberkové. Dominantou počáteckého náměstí je děkanský kostel sv. Jana Křtitele z roku 1351, přestavěný v letech 1688-1694.

O b s a h

A. Sassmann, Hrdlořezy u Třeboně *

S. Nováková, Další čtení z červenolhotecké kroniky

P. Koblasa, Výtah ze sčítání lidu pro P. Rosičku

Literární okénko

Z našeho kraje

Menhart - stránky z historie Jindřichohradecka. Ročník 4., číslo 3/2003, pravidelná příloha Rodopisné revue.

Vydává Historicko-vlastivědný spolek v Českých Budějovicích, J. Plachty 3, 370 04 České Budějovice III.

Sestavil Pavel Koblasa. V záhlaví: Nejstarší část jindřichohradeckého hradu s hladomornou a červenou věží, zvanou též Menhartka. Autorem kresby je pražský malíř Alois Bubák (1824 - 1870). V pravém dolním rohu je umístěna pečeť Menharta z Hradce z roku 1428.

* není souhlas autora se zveřejněním